

י א מוי פ"א מהלכות
מתות הלכה ג קמג עשן
15 טו"ע ע"מ ט"י רשו
ע"פ א':

רבינו גרשום

ולא האי לירות בר
קשא דמתא לירות. בלשון
חמיה כלומר המנונה על
העיר יירשנו: אלא כי
הדדי משמע
העברתם את נחלתו לבתו
הא איכא בן ובת תרויהו
לירתו. ואכתב בן קודם
לבת מנלן. אמר ליה האי
דכתיב וכן אין לו את יש
לו יורש וכי איצטרי קרא
לאשמועי' רמאן דלית ליה
אלא חד ברא לירשנתו
לכולהו נכסי ודיאי הא לא
אחי לאשמועי' דברא רית
אלא מאי אתא לאשמועי'
להכיב דאית ליה בן ובת
דבן קודם לבת. ודלמא
קרא לא אתא אלא משום
סיפא דכתיב והעברתם את
נחלתו לאשמועי' להכיב
דלית בן ורתא בתו (6)
אימא לירות בהדדי. ומשני
הוי' דלית בן לא איצטרי
לאשמועי' מהאי דברא רית
בת יורשה היא דהוא מוכל
בת יורשת נחלה נפקא
האי קרא וראשי כי ימות
לא אתי לאשמועי' אלא
הכיב דאיכא בן ובת דהבן
קודם: ורב אחא בר יצחק
אמר מהכא. מציען למידק
דבן קודם לבת דכתיב
למה יגרע וכו'. ודלמא
בנות זלפתו אינהו דקאמרי
הכי ולאו משום דהכי
דינא ואחי' נתנה תורה
ונתחדשה הלכה ודרייקנין
מוראשי כי ימות דאי איכא
ובת לא האי יורשת
כולה ולא אחי יורש כולה
ואלא תרויהו כי הדדי
והיינו חידוש הלכה: אלא
מחוררתא כדשנינן מעיקרא.
דאי אמרינן הכי איכא
למפיק דכדכתיבן אמר ליה
איצטרי קרא לאשמועי'
דכיון דלית ליה וכו' אלא
הא אתא לאשמועי' דבן
קודם לבת: ומאי קורביה
דבן מבת. משום דאיכא
למימר שבן קם תחת
אביו ליעדה ולשרה אחוה
מה שאין בן בבת (5)
משה' אינה קמה תחת
אביה ליעדה דלאו בת
יעדה היא שדה נמי איכא
למימר דהיא קמה תחת
אביה דאם היא פוקה
אחיה שדה הורא לאביה
ביובל דבנות של אביה
דמיא כבן עצמו ומהאי
שטמא דקיל' לתאן דשרה
אחיהו אי פוקה ל' הבן
חורו לאביו ביובל מציען
למימר נמי דאי פוקה לה
אחיה הוה חזרת לאביה
משום דלענין ייבום בן
ובת כי הדדי ניתנו וכן
הכי דאיכא למפיק כלום
יש ייבום אלא במקום
שאינן בן הכא נמי איכא
לימפיק מבת כלום יש
ייבום במקום בת ומאי
קורביה דבן מבת אלא
מחוררתא כד: ואביעית
אימ' מהכא. איכא למשמע
דבן קודם לבת: אמר ליה
ברכה שאני. דכולל להו
אחודי אבל בעלמא לא
אמרי' הכי: פ"ס' האחין
מן האב ונחלין ממונן
של בנים בני אחין והם
עצמן מנחילין ממונן לבנים
דהיינו נכדיהו: ומנלן.
דבחר אחין מן האב שייכי:
אמר רבא אחיה אחוה אחוה
מבני יעקב. כתיב הכא
ונתתם את נחלתו לאחיו
וכתיב ביעקב שנים עשר
אחיו אנתו בני אבינו:
למה לי. למשמע מהכא.
משפחתו שלו

קי:

ודלמא הא קמ"ד דבת נמי בת ירושה. דקד"ל ללאו בת ירושה
היא משום דמסכת נחלה דבנה ובעלה יורשין אותה:
ישדה אחוה נמי מהאי פירבא הוא דקיימא לן. אוריב"ס דל"ג
כלום יש יבום אלא במקום שאין בן להשון משמע שהוא

מודה שהבת אינה קמה לגדה אחוה
מהאי טעמא כי ההיא דלעיל גבי אם
דמסיק דהאי לישנא ופ"ה דמוק הוא
איכא למימר דקמה תחת אביה ומיימתי
סיעתא למילתיה (5) דהך פירכא
דכלום יש יבום כו' קיימא ליה לנתא
שהבן קם תחת אביו לגדה אחוה ולא
האם והי' איכא למימר גבי בת דמה
לו נתלתו הטעם דפירכא שהיא גבי
אם ולא היה לו לומר אלא בת נמי
תיקום לגדה אחוה ולכן נראה לו
שדה גרסינן (6) אלא הכי גרסינן ליה
להכיב דאית ליה בן ובת
דבן קודם לבת. ודלמא
קרא לא אתא אלא משום
סיפא דכתיב והעברתם את
נחלתו לאשמועי' להכיב
דלית בן ורתא בתו (6)
אימא לירות בהדדי. ומשני
הוי' דלית בן לא איצטרי
לאשמועי' מהאי דברא רית
בת יורשה היא דהוא מוכל
בת יורשת נחלה נפקא
האי קרא וראשי כי ימות
לא אתי לאשמועי' אלא
הכיב דאיכא בן ובת דהבן
קודם: ורב אחא בר יצחק
אמר מהכא. מציען למידק
דבן קודם לבת דכתיב
למה יגרע וכו'. ודלמא
בנות זלפתו אינהו דקאמרי
הכי ולאו משום דהכי
דינא ואחי' נתנה תורה
ונתחדשה הלכה ודרייקנין
מוראשי כי ימות דאי איכא
ובת לא האי יורשת
כולה ולא אחי יורש כולה
ואלא תרויהו כי הדדי
והיינו חידוש הלכה: אלא
מחוררתא כדשנינן מעיקרא.
דאי אמרינן הכי איכא
למפיק דכדכתיבן אמר ליה
איצטרי קרא לאשמועי'
דכיון דלית ליה וכו' אלא
הא אתא לאשמועי' דבן
קודם לבת: ומאי קורביה
דבן מבת. משום דאיכא
למימר שבן קם תחת
אביו ליעדה ולשרה אחוה
מה שאין בן בבת (5)
משה' אינה קמה תחת
אביה ליעדה דלאו בת
יעדה היא שדה נמי איכא
למימר דהיא קמה תחת
אביה דאם היא פוקה
אחיה שדה הורא לאביה
ביובל דבנות של אביה
דמיא כבן עצמו ומהאי
שטמא דקיל' לתאן דשרה
אחיהו אי פוקה ל' הבן
חורו לאביו ביובל מציען
למימר נמי דאי פוקה לה
אחיה הוה חזרת לאביה
משום דלענין ייבום בן
ובת כי הדדי ניתנו וכן
הכי דאיכא למפיק כלום
יש ייבום אלא במקום
שאינן בן הכא נמי איכא
לימפיק מבת כלום יש
ייבום במקום בת ומאי
קורביה דבן מבת אלא
מחוררתא כד: ואביעית
אימ' מהכא. איכא למשמע
דבן קודם לבת: אמר ליה
ברכה שאני. דכולל להו
אחודי אבל בעלמא לא
אמרי' הכי: פ"ס' האחין
מן האב ונחלין ממונן
של בנים בני אחין והם
עצמן מנחילין ממונן לבנים
דהיינו נכדיהו: ומנלן.
דבחר אחין מן האב שייכי:
אמר רבא אחיה אחוה אחוה
מבני יעקב. כתיב הכא
ונתתם את נחלתו לאחיו
וכתיב ביעקב שנים עשר
אחיו אנתו בני אבינו:
למה לי. למשמע מהכא.
משפחתו שלו

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

מאן (6) כו'. אם לא קרובו הקרובים לו יותר: **כרי** קשא. מושל
העיר: **א"ל** אביי **לרז פפא**. אי איתא דאמר רחמנא דכחדא יירמון
נמלא שאין הבן ראוי לירושה יותר מן הבת וכן וכת כשני בנים דמו
וכי איצטרי קרא לאשמועינן דמאן דלית ליה אלא חד ברא לירתינהו

לכולהו נכסי דאז בתמייה ואמאי כתב
ואם אין לו בן והעברתם את נחלתו
לבתו פשיטא ליסתוק קרא מיניה והכי
איבעי ליה למכתב איש כי ימות וזרע
אין לו ונתתם את נחלתו וגו' וממילא
ידענא דאם אין לו בן הבת מירש את
הכל מאחר ששניהן שוין בנחלה אלא
ודאי לאשמועינן אמתא דבן קודם לבת.
ואיצטרי קרא לאשמועינן דלע"ג דאין
הבת יורשת במקום שיש בן וקד"ל
היכא דלית (5) בן ונתתם את נחלתו
לאחיו אכל לא לבתו דכי היכי דאין
אמו יורשתו דמשפחת אם אינה קרויה
משפחה'י הכי נמי אין בתו יורשתו דאין
משפחת נשים קרויה משפחה לא
למעלה ידידיה כגון אמו ולא למטה
ידידיה כגון בתו קמ"ל והעברתם את
נחלתו לבתו: **אמר ליה רז פפא**
לאביי. אימא להכי כתב רחמנא כי
האי גוונא וכן אין לו והעברתם ולא
כתב ונתתם את נחלתו לבנו ולבתו
דהא קא משמע לן דבת נמי זללא בן
בת יורשת הויא דקד"ל בן ובת יירמון
כחדא אכל היא לזדה איכא למימר
דלא תירות מידי קמ"ל והעברתם את
נחלתו לבתו וכל שכן שמיירש עם הבן.
כל רבותי מפרשין כן ולא נירא דכיון
דא"ל אביי איצטרי קרא לאשמועינן
דמאן דלית ליה אלא חד ברא כו'
אלמא פשיטא ליה הך קברא דכיון
דכחדא יירמון היא שקולה כבן ופשיטא
דמירות כל הנכסים כי ליכא בן
זהדה ואין זו שיטת גמרא שיחשיב
המקשה סברת המתוך זללא טענה
אחרת אלא אם כן מקשה לו מלד אחר.
וגרסא דעניי דה"פ ודלמא הא קמ"ל
האי והעברתם דבת נמי כמו בן בת
ירושה הויא שיטתה בכלל ירושת אז
וכל

מסורת הש"ס

(א) ס"א בו. רש"ל, (ב) שבת
קלה, (ג) נשם קהי, (ד)
(ד) ימות מ: ככ, (ה) נשיל
קט: וס"ג, (ו) ס"א בו. רש"ל,
(ז) ורש"ס נכסחים קול:
כתב בר קשא פ"י שטרט העיר,
(ח) נשיל קט: ט, (ט) נכסחים
לג.

תורה אור השלם

- 1 וכל בת ישראל נחלה
ממטות בני ישראל לאחד
משפחת משה אביה
תורה לאשה למען יירשו
בני ישראל איש נחלת
אבותיו במדבר לו ח
2 לקוח יגרע שם אביו
מתוך משפחתו כי אין לו
בן תהו לנו אהוה בתוך
אחי אביו במדבר כו ד
3 ואם אין אחים לאביו
ונתתם את נחלתו לשאבו
הקרוב אליו ממשפחתו
יורש אתה ויהיה לבני
ישראל לקוח משפט
באשר צוה יי את משה:
במדבר כו יא
- 4 והנתחלתם אתם
לבניכם אחריכם לרשת
אהוה לעלם בהם תשבו
ובאחיכם בני ישראל איש
באחיו לא נחלתו לשאבו
בפרך: ויקרא כו מה
5 למען ירבו ימיכם וימי
בניכם על האדמה אשר
נשבע יי לאבותיכם לתת
לקחם כמי השמים על
הארץ: דברים כא

הגהות הב"ח

- (א) נמי מאן לירות
כ"ל ומכת כי נמקח:
(ב) רש"ס ד"ה א"ל אבי
ו' דלית ליה בן: (ג) תוס'
ד"ה וזדה ו' דמתוך
פירכא דכלום: (ד) בא"ד
דלא גרסינן ליה אלא הכי
גרסי' שדה וכו' מה שאין
הבת כן:

(6) נראה דל"ל אכל היכא דליכא בן ובת אמתא דלירמו בהדדי. (3) אולי דל"ל ופסקין דלמא משי' כו' ליעדה משום דלאו כו'.